

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר
כי תשא – ה'תשל"ד

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא-לאור לש"פ תרומה, ח' אדר, ה'תשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה
ה' תהא שנת פלאות אראנו

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תרומה, ח' אדר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה כי תשא גו', שנאמר בהתוועדות ש"פ תרומה, פ' שקלים, בדר"ח אדר ה'תשל"ד — הנחה בלתי מוגה.

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ב' אדר, ה'תשפ"א (ה' תהא שנת פלאות אראנו),
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2021 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5781 • 2021

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמר

מחצית השקל – כופר נפשו, וכולל את קרבנות כל השנה – הו"ע כללי, ובעבודת האדם הו"ע האמונה, שהו"ע כללי, שמשפיע ופועל בכל עשר כחות הנפש, ע"י העבודה דרעה אמונה, לפרנסה ולחזקה שתהי' כדבעי (ולא באופן דגנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא) עד שתפעל על הכחות הפנימיים. קישור האמונה עם הכחות הפרטיים יכול להיות ע"י השגה, שמתבונן שהקב"ה נמצא למטה ובאופן השייך לפעולה פרטית (לעזרו בפרנסתו שלא יצטרך לגנוב כי ירעב); אך ישנו אופן נעלה יותר – כי תשא את ראש, הרמה בהשגה להעלותה לדרגת האמונה. וזהו החילוק בין האמונה מצד הירושה מאברהם (לפני ביטול הגזירה דמ"ת) לאמונה שמצד משה – שהאמונה היא לא רק מצד ממכ"ע וסוכ"ע, אלא מצד בחי' האלקות שלמעלה מהעולמות לגמרי, אנכי הוי' אלקיך, שנמשכת ע"י משה, שענינו תורה, כפי שמיחדת עם עצמותו ית', ואמונה זו ממשיך משה בישראל, לפי שישראל – ע"י אורייתא – הם חד עם קוב"ה.

בס"ד. ש"פ תרומה, פ' שקלים, בדר"ח אדר, ה'תשל"ד

(הנחה בלתי מוגה)

כי תשא את ראש בניי לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו וגו'. הנה מ"ש כי תשא, בלשון נוכח ובלשון יחיד, קאי בפשטות על משה, שעל ידו דוקא צ"ל הענין דתשא גו'. וצריך להבין טעם הדבר. ובפרט שמזה גופא שהכתוב מדגיש הציווי דכי תשא למשה דוקא, מוכח, שיש קס"ד שענין זה יכול להעשות ע"י אחר, וא"כ, צריך להבין מהו הטעם שענין זה צ"ל ע"י משה דוקא. גם צריך להבין אומרו כי תשא את ראש בניי, ולא כי תשא את בניי סתם, שגם אז הי' פירוש הכתוב לשון קבלה, לקבל סכום מנינם לדעת כמה הם (כפירוש רש"י), וגם הפירוש דתשא מלשון הרמה, ומהו הדיוק כי תשא את ראש דוקא. גם צריך להבין מהו הדיוק שהענין דתשא את ראש בניי נעשה ע"י נתינת מחצית השקל דוקא. ובפרט שבהמשך הכתוב² נאמר עשרים גרה השקל, ואעפ"כ לא נאמר שצריך ליתן עשר גרה, אלא מחצית השקל דוקא.

ב) ויובן בהקדם ענינו של מחצית השקל, שפועל כופר נפשו (כלשון הכתוב), שמזה מובן שהוא ענין כללי. וכמובן גם בפשטות, שנתינת מחצית השקל היתה כדי לקנות מהן קרבנות ציבור של כל שנה ושנה³, שזהו ענין כללי שכולל את כל הקרבנות של כל השנה, הן הקרבנות התמידיים שבכל יום בבוקר ובערב, והן הקרבנות בימים המיוחדים של השנה כו'. ובעבודת האדם הו"ע האמונה, שהו"ע כללי שלמעלה מהתחלקות, ומקיף את כל עניני האדם, וכאשר הענין הכללי של אמונה הוא כדבעי למהוי, הרי זה משפיע ופועל בכל פרטי כחות האדם, שכללותם הם עשר כחות הנפש, ככל הענינים שמתחלקים לעשר בחי', כמו עשרת הדברות ועשרה מאמרות, כיון שכללות ענין ההתחלקות הוא במספר עשר, בדוגמת עשר ספירות (כמבואר בפרדס בתחלתו⁴). ובפרטיות יותר, יש בע"ס ב' בחינות, ע"ס מלמטלמ"ע וע"ס מלמעלמ"ט (כדאיתא בספר הבהיר⁵), ומ"מ יש רק עשר ספירות, ולא עשרים ספירות,

(4) שער ב (שער טעם האצילות) פ"א-ב.
וראה גם ראב"ע שמות ג, טו.
(5) סימן קעא. הובא בפרדס שער טו (שער

(1) תשא ל, יב.
(2) שם, יג.
(3) פרש"י שם, טו.

כיון שב' הבחינות הם באותם ספירות, אלא שבזה גופא יש ב' אופנים, מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. וזהו גם הענין דעשרים גרה השקל, כיון שבפרטיות יש ב' בחי' בע"ס, ומ"מ צריך לתת רק עשר גרה, כיון שיש רק ע"ס. וכללות הענין בזה, שצריך להמשיך את ענין האמונה בכל עשר כחות הנפש, ועי"ז נעשה הענין דכופר נפשו, לשון כפרה, כמבואר באגה"ת⁶ שהיא לשון קינוח, ובלשון הגמרא⁷ כמו בעי לכפורי ידי' בההוא גברא, וכפי שמסיים בכתוב⁸ לכפר על נפשותיכם, ועד לשלימות ענין הכפרה⁹ (וזהו ביאור קישור הדברים בדרושים עה"פ כי תשא את ראש, שמתחילים לבאר ענין האמונה, ומסיימים בביאור כופר נפשו ולכפר על נפשותיכם).

ג) **וביאור** הענין¹⁰, דהנה, בנוגע לעצם ענין האמונה לא שייך ענין של עבודה, לפי שהאמונה קבועה אצל כאו"א מישראל בטבע תולדתו, שהרי ישראל הם מאמינים בני מאמינים¹¹, שזהו ענין שישנו בירושה אצל כל אחד מישראל מאברהם אבינו, ראש אמנה¹², ראש למאמינים¹³, כמ"ש¹⁴ והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. ומצד זה הוא הטבע של כל איש ישראל שרוצה לקיים כל המצוות כו', כמ"ש הרמב"ם¹⁵. אמנם, כדי שלא יהי' ענין של נהמא דכסופא¹⁶, נקבעה האמונה באופן שאין לה שייכות אל הכחות הפרטיים, וכמו גבא אפום מחתרתא רחמנא קריא¹⁷, דאף שמאמין בהוי', כמובן מזה שרחמנא קריא, מ"מ, אין האמונה פועלת עליו [על כח המעשה שלון] שימנע מלגנוב, ואדרבה, הוא משתמש באמונה לעשות היפך רצון ה', שמתפלל שלא יתפסוהו ויצליח בגנבתו. ולזאת צ"ל העבודה דרעה אמונה¹⁸, לרעות את האמונה, כמו מרעה צאן, שיש כבר מציאות הצאן אלא צריך לחזקו ולפרנסו וכו', וכמו"כ צריך לחזק ולפרנס את האמונה שתהי' כדבעי, עד שתפעול גם על הכחות הפנימיים כו'.

-
מלמטה למעלה) פ"ד. וראה גם לקו"ת חוקת	ואילך). וש"נ.
סג, ג. סד, א. אוה"ת פרשתנו ס"ע א'תתקו.	11) שבת צז, א.
ע' א'תתקיב. ועוד.	12) שה"ש ד, ח.
6) פ"א.	13) שמו"ר פכ"ג, ה. שהש"ר פ"ד, ח (ג).
7) גיטין נו, ב.	14) לך לך טו, ו.
8) תשא שם, טו.	15) הל' גירושין ספ"ב.
9) ראה אגה"ת פ"ב.	16) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת
10) תו"א תשא בהוספת קיא, א ואילך.	צז ז, ריש ע"ד.
תו"ח שם שפא א ואילך. ד"ה כי תשא עטר"ת	17) ברכות סג, א (ע"פ גירסת הע"י).
(סה"מ עטר"ת ע' רסו ואילך). וראה ד"ה כי	18) תהלים לו, ג.
תשא תשי"א (סה"מ תשי"א ע' כו. ע' כח	

והנה כדי לקשר את האמונה עם הכחות הפרטיים, יש אופן שענין זה נעשה ע"י הבנה והשגה, והיינו, שמתבונן שהקב"ה שמאמין בו, אינו באופן דרם על כל גוים גו'¹⁹, אלא נמצא כאן למטה, ובאופן השייך לענין פרטי ופעולה פרטית, וכפי שרואה בעצמו שמתפלל לה' בנוגע לענין פרטי, שיעזרהו שיצליח בגנבתו, וכיון שמאמין שהקב"ה יכול לעזור לו בענין פרטי (שלכן מתפלל לה' שיצליח בגנבתו), הרי יכול להתפלל לה' שיוזן ויפרנס אותו באופן אחר, ואז לא יצטרך לגנוב, שהרי לאו ברשיעי עסקינן²⁰, ומה שגונב הרי זה רק בגלל שצריך פרנסה, וכמ"ש²¹ לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב, וכיון שמאמין בה', הרי יכול להתנהג כרצונו ית', ולהתפלל לה' שיפרנס אותו. והרי התבוננות זו מובנת גם בשכל של נפש השכלית, ואפילו בשכל של נפש הבהמית. אך ישנו גם אופן נעלה יותר, שעז"נ כי תשא את ראש וגו', והיינו, שגם לאחרי שענין האמונה בא בהבנה והשגה, אין זה מספיק, אלא צ"ל תשא את ראש וגו', שהו"ע ההרמה בהשגה שבה נמשכת האמונה, להעלותה לדרגת האמונה כפי שהיא מצד משה (שאליו נאמר הציורי כי תשא את ראש גו'), רעיא מהימנא²², שהוא רועה ומפרנס אמונה זו כו'.

ד) וכללות הביאור בזה, דהנה, הענין שישראל הם מאמינים בני מאמינים, הוא מצד הירושה שנמשכה מאברהם לזרעו אחריו (כנ"ל). ולמעלה מזה, הו"ע האמונה כפי שהיא מצד משה, שענינו הו"ע התורה, כמ"ש²³ זכרו תורת משה עבדי, שנקראת על שמו, לפי שמסר נפשו עלי²⁴, והיינו, שאמונה זו היא מצד ענין התורה. וזוהי מעלתה על האמונה שבירושה מהאבות, שהיא כמו לפני מ"ת.

והענין בזה, דהנה, אע"פ שגם לפני מ"ת הי' ענין התורה, מ"מ, אין זה כמו שהתורה היא מצד מ"ת, שהרי קודם מ"ת היתה הגזירה שעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה²⁵, משא"כ בשעת מ"ת (ע"י משה) נתבטלה הגזירה, החל מירידת העליונים למטה, כמ"ש²⁶ וירד הוי' על הר סיני. וזהו החידוש שמצד מ"ת, שכל העבודות שעשו האבות, הנה ככל שגדלה מעלתם כו', הגיעו רק לשרש הנבראים, ומזה

19) שם קיג, ד.	24) שמו"ר פ"ל, ד. וש"נ.
20) ראה יומא ו, א. וש"נ.	25) תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג. ועוד.
21) משלי ו, ל.	26) יתרו יט, כ.
22) ראה זהר ח"א קו, א. ח, ב ח, ב.	
23) מלאכי ג, כב.	

מובן שהיו במדידה והגבלה כו', משא"כ מצד מ"ת נעשים כל הענינים באופן שלמעלה ממדידה והגבלה. וזהו גם מ"ש הרמב"ם²⁷ שאין אנו מלים מפני שאברהם אבינו ע"ה מל עצמו וכו', אלא מפני שהקב"ה צוה אותנו ע"י משה רבינו שנמול וכו', שזהו"ע קיום המצוות מצד דרגא שלמעלה ממדידה והגבלה כו'. ובענין התורה היינו לא רק בחי' התורה כמו שהיא בחי' נובלות חכמה שלמעלה²⁸, נובלות בלבד, אלא כפי שאורייתא וקוב"ה כולא חד²⁹.

וזהו גם החילוק בין האמונה שמצד אברהם לאמונה שמצד משה, שהאמונה שמצד אברהם היא בבחי' ממכ"ע, ואפילו בבחי' סוכ"ע, שגם היא בחי' ששייכת עדיין לעולמות, ואילו האמונה שמצד משה היא בבחי' אנכי הוי' אלקיך³⁰ שלמעלה מהעולמות לגמרי. והיינו, שהאמונה היא לא רק שכל הקיום דמציאות העולמות הוא מצד החיות האלקי המהוה ומקיים אותו תמיד, וכתורת הבעש"ט³¹ עה"פ³² לעולם הוי' דברך נצב בשמים [והיינו שיש מציאות של עולמות, אלא שזהו מצד האלקות], שאמונה זו היא בבחי' האלקות שבעולמות, אלא האמונה היא בבחי' האלקות שלמעלה מעולמות, שלגבי דרגא זו הנה אפילו בחי' מקור חיים הוא רק עמך, כמ"ש³³ כי עמך מקור חיים, שהוא טפל ובטל אצלך, כיון שהוא זיו והארה בלבד, אבל עצמותו ית', לית מחשבה תפיסא בי כלל³⁴, אפילו מחה"ק דא"ק (ולמעלה מזה), ואין עוד מלבדו³⁵. והמשכת אמונה זו (ובאופן שזן ומפרנס אותה כו') היא ע"י משה, כי ענינו של משה הוא תורה (כנ"ל), היינו בחי' התורה כפי שמיוחדת עם עצמותו ית' שלמעלה מגדר עולמות, דאורייתא וקב"ה כולא חד. ואמונה זו ממשיך משה בישראל, לפי שישראל — ע"י אורייתא — הם חד עם קוב"ה³⁶.

(ה) **וזהו** כי תשא את ראש בני, דאף שכבר ישנה האמונה [מצד הירושה מהאבות] כפי שבאה גם בהשגה, שזהו"ע ראש בני, מ"מ צ"ל כי תשא (הרמה והגבהה) את ראש בני, שהאמונה תהי' בבחי' נעלית ביותר, כנ"ל בארוכה. ועי"ז באים אח"כ לשלימות דלעתיד לבוא,

(31) תניא שעהייהו"א פ"א.
 (32) תהלים קיט, פט.
 (33) תהלים לו, יו"ד.
 (34) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (35) ואתחנן ד, לה.
 (36) ראה זח"ג עג, א.

(27) פיה"מ חולין ספ"ז.
 (28) ב"ר פ"ז, ה.
 (29) תניא פ"ד ורפכ"ג בשם הזהר. וראה
 זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו
 בתחלתו. לקו"ת נצבים מו, א. ועוד.
 (30) יתרו כ, ב.

כמבואר בדרושי וידעת (החל מהדרושים שבלקו"ת³⁷) שהענינים שהם עתה באופן של אמונה, יהיו לעת"ל באופן של ידיעה נוכמ"ש³⁸ מלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים, שבחי' ים, עלמא דאתכסיא, מן המים משיתיהו³⁹, תהי' בבחי' ידיעה], ואילו האמונה תהי' אז בדרגא נעלית יותר, בבחי' שלמעלה מגדר העולמות, בחי' אורייתא וקוב"ה כולא חד.

(39) שמות ב, יו"ד. תו"א בשלח סב, ג.

(37) ואתחנן ז, סע"א ואילך.

(38) ישעי' יא, ט.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הילדה חי' מושקא שתחי'

לרגל הכנסה לעול המצוות

ט"ז שבט, ה'תשפ"א

ולזכות אחי ואחיותי

מנחם מענדל, חנה, רוסיא רחל, לוי וחיים דוד

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

הרה"ת ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת מרים אסתר שיחיו וילהלם

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' ברוך וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו וילהלם

הרה"ח ר' משה בנימין וזוגתו מרת לאה רבקה שיחיו פערלשטיין